Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0525U000522

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-12-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: № 375 від 26.02.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ділай Ірина Петрівна

2. Iryna P. Dilai

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.02.04

Назва наукової спеціальності: Германські мови

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 08-01-2026

Спеціальність за освітою: філолог, викладач англійської мови і літератури

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 35.051.15

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.21.11.03

Тема дисертації:

1. Ментальний портрет англійського дієслова в антропоцентричній парадигмі пізнання

2. The mental portrait of the English Verb in the anthropocentric paradigm of cognition

Реферат/анотація:

1. Дисертація спрямована на цілісне моделювання ментального портрета англійського дієслова в руслі антропоцентризму та функціоналізму. Мета роботи полягає в обґрунтуванні опису сучасної норми й узусу англійського дієслова в координатах когніції, корпусу та дискурсу. Для реалізації мети розв'язано низку завдань: визначено методологійні засади моделювання ментального портрета англійського дієслова; змодельовано його ментальне представлення на основі корпусних і дискурсних даних; окреслено роль дієслова у концептуальній та мовній картинах світу; розроблено й апробовано методику корпусо-керованих поведінкових профілів; з'ясовано функційний потенціал дієслова в художньому дискурсі. Застосовано комплексну методологію, що ґрунтується на тріангуляції когнітивного, корпусного та дискурсного підходів та теоретичних засадах неофіртіанства. Цілісність моделі ментального портрета через інтеграцію колективного та індивідуального уявлення про англійське дієслово забезпечило широке емпіричне підґрунтя розвідки, яке склали електронні корпуси англійської мови (BNC, COCA, GloWbE, Strathy, iWeb) та корпус художніх прозових текстів Маргарет Етвуд. Випрацьовано поетапний алгоритм моделювання ментального

портрета англійського дієслова, апробовано методику когнітивно-орієнтованого корпусо-керованого профілювання, збагаченого дискурсними даними, що полягає в інвентаризації максимально деталізованих дієслівних шаблонів. Обґрунтовано інтегративну модель ментального портрета англійського дієслова, що відбиває його системну об'єктивацію, статистичну параметризацію й функційну актуалізацію. Доведено, що дієслово є центральною смислотвірною одиницею мовлення, репрезентованою мережею складних парадигматичних, синтагматичних та епідигматичних зв'язків у ментальному лексиконі носіїв мови. Наукова новизна праці полягає у створенні комплексної моделі ментального портрета англійського дієслова через тріангуляцію когніції, корпусу й дискурсу та побудову корпусо-керованих поведінкових профілів для реконструкції потенціалу значення. Уперше застосовано поєднання кількісних корпусних даних із якісним дискурсним аналізом для висхідного моделювання ментального портрета англійського дієслова – від контексту до ментальної репрезентації. Власний підхід авторки ґрунтується на залученні прийомів комп'ютерного опрацювання у вивчення когнітивно-дискурсної граматики художнього тексту, що відкриває перспективи для подальших досліджень на стику когнітивної лінгвістики, корпусних студій та дискурсознавства.

2. The thesis presents a comprehensive, interdisciplinary investigation into the mental representation of the English Verb, framed within the anthropocentric paradigm of cognition. It integrates cognitive linguistics, corpus linguistics, and discourse analysis to construct a triangulated model—"cognition – corpus – discourse"—that captures the verb's multifaceted role as a lexicogrammatical, conceptual, and discourse-forming unit. The overarching goal is to model the mental portrait of the English Verb, revealing how it encodes human cognition, linguistic behavior, and discourse organization. The methodological framework combines Systemic Functional Linguistics, usage-based Cognitive Linguistics, and Corpus Linguistics, reflecting a Neo-Firthian orientation. It employs a range of analytical methods—componential, distributional, corpus-based and corpus-driven, statistical, conceptual, content, and discourse analysis—blending quantitative rigor with qualitative depth. The empirical base includes major English corpora (BNC, COCA, Strathy, iWeb) and a specialized corpus of Margaret Atwood's literary prose. A key technique is Behavioral Profiling, which identifies recurrent usage patterns to reveal the semantic variability and cognitive potential of verbs. The English Verb emerges as a central organizing element of both linguistic and conceptual systems, encoding dynamic relationships between thought, language, and discourse. The triangulated approach ensures empirical reliability and theoretical depth. Future research may expand the model to cross-linguistic comparisons, apply it to diverse text types and authors, and integrate linguistic data with neurocognitive studies to further explore verbalization processes. This work lays the groundwork for deeper insights into the interaction between cognition, linguistic form, and discourse in the construction of meaning.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ділай І. Модель ментального представлення англійського дієслова. Львів – Рівне : Волинські обереги, 2025. 292 с. (Рецензія: Левченко О. П. Рецензія на монографію Ірини Ділай «Модель ментального представлення англійського дієслова». Закарпатські філологічні студії. Вип. 39. Т. 2. 2025. С. 288–289).

- 2. Dilai I. English Verbs as Lexicogrammatical Units. Modern Philology: Theory, History, Methodology : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P.1. P. 30–48. http://doi.org/10.30525/978-9934-26-425-2-2
- 3. Dilai M., Dilai I. AI vs Humans: A Corpus-Based Study of English Academic Writing. Language, Technology, and Humanities in Society 5.0 – An Interdisciplinary Perspective / ed. by M. Banaś, G. Wlaźlak. Vandenhoeck & Ruprecht Gmbh & Co. Kg., 2024. P. 145–160. http://doi.org/10.14220/9783737017633.145
- 4. Dilay I., Bilynskyi M. Evaluating semantic similarity measures for English verbs in WordNet and thesauri. Іноземна філологія. Український науковий збірник. Львів : Вид-во Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2016. Вип. 129. С. 21–32. http://doi.org/10.30970/fpl.2016.129.593
- 5. Dilai I. Linguistic variation of English cognitive verbs. Іноземна філологія. Український науковий збірник. Львів : В-цтво Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2018. Вип. 131. С. 36–45. http://doi.org/10.30970/fpl.2018.131.2137
- Ділай І. П., Ділай М. П. Когнітивна корпусна лінгвістика: сучасний стан та перспективи. Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. № 83. С. 72–78. https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-83-10
- 7. Ділай І. П., Ділай М. П. Роль частотності у лінгвістичних дослідженнях. Закарпатські філологічні студії. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2022. Вип. 21. Том 1. С. 146–151. https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.21.1.27
- 8. Ділай І. П. Лексична семантика англійського дієслова в антропоцентричній парадигмі пізнання. Закарпатські філологічні студії. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2023. Вип. 27. Т. 1. С. 119–123. https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.27.1.20
- 9. Ділай І. Ключовість у художньому тексті (на матеріалі роману М. Етвуд «Оповідь служниці»). Актуальні питання іноземної філології. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. Вип. 18. С. 12–18. https://doi.org/10.32782/2410-0927-2023-18-2
- 10. Ділай І. П., Ділай М. П. Тріангуляція в сучасних лінгвістичних дослідженнях: когніція – корпус – дискурс. Наукові записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, серія «Філологія, журналістика». Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2023. Т. 34 (73) № 2. Частина 1. С. 58–63. https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.2.1/11
- 11. Ділай І. Корпусне вивчення потенціалу значення англійських дієслів. Folium. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Спецвипуск. С. 48–53. https://doi.org/10.32782/folium/2023.3.6
- 12. Ділай І. П. Семантика процесу в концепції системно-функційної граматики М. А. К. Геллідея. Наукові записки. Серія «Філологія». Кропивницький : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 4 (207). С. 75–80. https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-207-11
- 13. Ділай І. П. Дієслово в мовній та концептуальній картинах світу носіїв англійської мови. Мовні і концептуальні картини світу. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2024. Вип. 1 (75). С. 89–103. https://doi.org/10.17721/2520-6397.2024.1.06
- 14. Ділай І. П. Функційний потенціал англійських когнітивних дієслів у наративі (на матеріалі творів М. Етвуд). Іноземна філологія. Український науковий збірник. Львів : В-цтво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2024. № 137. С. 22–32. http://doi.org/10.30970/fpl.2024.137.4483
- 15. Ділай І. П. Дієслово в системі англійської мови. Studia Methodologica. Тернопіль : Видавничий дім «Гельветика», 2024. № 58. С. 27–35. https://doi.org/10.32782/2307-1222.2024-58-3
- 16. Ділай І. П. Когнітивні дієслова в лексико-семантичній системі англійської мови: історія та перспективи дослідження. Вісник Львівського університету. Серія іноземні мови. 2014. Вип. 22. С. 28–37.
- 17. Ділай І. П. Дієслова як засоби зв'язності в англійському художньому тексті. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія». Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. № 60. С. 42–47. https://doi.org/10.24919/2522-4565.2024.60.5

- 18. Ділай І. П. Дієслово в індивідуальному стилі Маргарет Етвуд. Актуальні питання іноземної філології. Збірник наукових праць. Волинський національний університет імені Лесі Українки. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 21. С. 25–30. https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-4
- 19. Dilai I., Dilai M., Bekhta I., Melnychuk O., Tatarovska O., Hrabovetska O. Automatic Extraction of Keywords from Literary Texts. 2023 IEEE 18th International Conference on Computer Science and Information Technologies (CSIT), Lviv, Ukraine, 2023. P. 1–4. https://doi.org/10.1109/ CSIT61576.2023.10324261. Electronic ISSN 2766-3639, Print on Demand (PoD) ISSN 2766-3655
- 20. Dilai M., Dilai I., Khomytska I., Tatarovska O. A Computer-Aided Study of the Ideational Metafunction in “The Penelopiad” by M. Atwood. Computer Linguistics Workshop Proceedings at 8th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (CoLInS-2024), Lviv, Ukraine, 12–13 April 2024. P. 175–190. https://doi.org/10.31110/COLINS/2024-4/012. ISSN 1613-0073
- 21. Dilai M., Dilai I. Literary text mining using verb feature clustering. Proceedings of the Modern Data Science Technologies Workshop (MoDast-2024). Lviv, Ukraine, May 31 – June 1, 2024. P. 282–297. https://ceur-ws.org/Vol-3723/paper15.pdf. ISSN 1613-0073
- 22. Dilai I., Dilai M., Bekhta I., Byk I., Oleksyn O. Detecting key verbs in English literary texts. 2024 IEEE 19th International Conference on Computer Science and Information Technologies (CSIT), Lviv, Ukraine, 16–19 October, 2024. P. 1–4. https://doi.org/10.1109/CSIT65290.2024.10982669. Electronic ISSN 2766-3639, Print on Demand(PoD) ISSN 2766-3655
- 23. Dilai M., Dilai I. Key verbs in English academic discourse. ELUA (Estudios de Lingüística. Universidad de Alicante). 2025. No. 44. P. 81–103. https://doi.org/10.14198/ELUA.29226. ISSN 2171-6692
- 24. Bekhta I., Melnychuk O., Dilai I., Tatarovska O. Computational approaches to semantic frame modeling: frequency and statistical analysis of nonverbal experience in war fiction. Proceedings of the Computational Linguistics Workshop (CLW-CoLInS 2025) at the 9th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (CoLInS 2025). Kharkiv, Ukraine, 15–16 April 2025. P. 174–194
- 25. Dilai I. Automatic extraction of keywords from text. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2020 рік (4–5 лютого 2021 р.). На пошану доктора філологічних наук, академіка Романа Семеновича Помірка. Львів : ПАІС, 2021. С. 53–54.
- 26. Ділай І. П. Застосування корпусів у дослідженнях з когнітивної семантики. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2021 рік (3–4 лютого 2022 р.). Львів : ПАІС, 2022. С. 67–69.
- Ділай І. П. Поєднання кількісних і якісних методів дослідження лексичної семантики англійського дієслова. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2022 рік (2–3 лютого 2023 р.). Рівне : Волинські обереги, 2023. С. 202–204.
- 28. Dilai I, Dilai M. A Corpus-Based Study of English Verbs in Academic Writing. Book of Abstracts of the 2nd International Conference on Digital Linguistics. May 4–5, 2023. Alicante, Spain : University of Alicante. P. 54
- 29. Dilai I. Thought and Action: an Inquiry into English Verb Semantics. Book of Abstracts of Cognitive Linguistics of the Year 2023, September 13–15, 2023, Krosno, Poland : Krosno State College, 2023. P. 39.
- 30. Dilai I., Dilai M. Verb Variation in the English Language Corpora. Book of Abstracts of CLARC 2023 – Language and Language Data, September 28–30, 2023. Rijeka, Croatia : University of Rijeka, 2023. P. 83□85.
- 31. Dilai I. The Most Frequently Used Verbs in Modern English. International Scientific Conference Philological sciences and translation studies: European potential : Conference Proceedings (September 6–7, 2023. Wloclawek, the Republic of Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 61□64.
- 32. Ділай І. Корпусне функціювання англійських дієслів у художній літературі. Збірник матеріалів XVII Міжнародної конференції «Пріоритети германської та романської філології» імені проф. Євгенії Гороть, 10–11 листопада 2023 р., м. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. С. 31–33.
- 33. Ділай І. П. Ментальний портрет англійського дієслова в антропоцентричній парадигмі пізнання. Вісник Одеського національного університету. Серія Філологія. 2023. Том 28. Вип. 2(28). С. 109–111.

- 34. Ділай І. П. Методологічні засади корпусо-базованого дієслівного профілювання. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2023 рік (1 лютого 2024 р.). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. С. 85–87.
- 35. Ділай І. Дієслівна категорія перехідності у граматиці та дискурсі англійської мови. Тези Міжнародної наукової конференції «Наука у сучасному світі: перспективи і напрями розвитку», 17–18 травня 2024 р., м. Рига, Латвійська Республіка : Baltija Publishing, 2024. С. 41–44.
- 36. Ділай І. П. Дистанційне читання як міждисциплінарний підхід до аналізу та інтерпретації художньої літератури (на матеріалі творів М. Етвуд). V Міжнародна наукова конференція «Аналіз та інтерпретація художнього тексту: проблеми, стратегії, розвідки» (м. Київ, 16–17 травня 2024 р.). Тези доповідей. К. : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 29–32.
- 37. Ділай І. П. Системна модель англійського дієслова: теоретико-методологічне підґрунтя. Мова, освіта, наука сучасності: виклики міжкультурної комунікації : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 22–23 листопада 2024 р.). Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2025. С. 28–29.
- 38. Ділай І. П. Моделювання ментального представлення англійського дієслова: когніція – корпус – дискурс. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2024 рік (7–8 лютого 2025 р.). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. С. 98–100.
- 39. Ділай І. П. Дієслово з позиції когнітивно-дискурсної граматики художнього тексту. Korsakov Conference : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Одеса, 12 травня 2025 р. Одеса, 2025. С. 18–20.
- 40. Ділай І. П. Особливості художнього стилю Маргарет Етвуд. Матеріали XIX Міжнародної конференції «Пріоритети германської та романської філології» імені проф. Євгенії Гороть, 20–22 червня 2025 р., м. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2025. С. 54–57.
- 41. Dilai I. Corpora as digital humanities tools for learning foreign languages. Adapt and Adopt. Connecting Learning to Life : Book of Abstracts of Emerging Learning Design Conference. June 2–3, 2016. Montclair, NJ, USA : Montclair State University Press, 2016. P. 11–12.
- 42. Dilai M., Onukevych Y., Dilai I. Sentiment analysis of the US and Ukrainian presidential speeches. COLINS 2018: Proceedings of the 2nd International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems. Vol. II. Lviv, Ukraine, June 25–27, 2018. P. 60–70.
- 43. Dilai I., Dilai M. Automatic Extraction of Keywords in Political Speeches. Proceedings of 2020 IEEE 15th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT), IEEE, 2020. Vol. 1. P. 291–294. https://doi.org/10.1109/CSIT49958.2020.9322011
- 44. Rizhok I., Dilai I. Inner association links between elements of a binomial sequence. Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Філологія». Маріуполь : Маріупольський державний університет, 2021. Вип. 24. С. 125–132. https://doi.org/10.34079/2226-3055-2021-14-24-125-133

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бехта Іван Антовович

2. Ivan A. Bekhta

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9848-1505

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57219746667; Web of Science Researcher ID: HZJ-5711-2023; https://scholar.google.com.ua/citations?user=xHMyORIAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинюк Алла Петрівна
2. Alla Martyniuk

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2804-3152

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ізотова Наталя Павлівна
2. Natalya P. Izotova

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2098-4687

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колегаєва Ірина Михайлівна
2. Iryna M. Kolegaeva

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5073-2184

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Паславська Алла Йосипівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Паславська Алла Йосипівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Татаровська Олеся Василівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

